

ת"פ 43763/01/16 - מדינת ישראל נגד שלמה סמרי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 43763-01-16 מדינת ישראל נ' סמרי

בפני	כבוד השופט דב פולוק
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	שלמה סמרי

החלטה

בפני מונחת בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו במסגרת הסדר טיעון לפי סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ").

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום מתוקן לצורך הסדר טיעון שהתווה בטרם התנהל דיון ההוכחות בתיק.

בכתב האישום המתוקן נטען שביום 17.9.2015 בבוקר ברחוב עין כרם בירושלים איים הנאשם על מנהל מרחב ירושלים ברשות הטבע והגנים, מר אביתר כהן (להלן: "מר כהן"). מר כהן הגיע למקום יחד עם עובדים נוספים לצורך ביצוע ביקורת. הנאשם המתגורר במקום ניגש למר כהן ואמר לו "יש לך מזל שהילדים שלי לא כאן".

בהמשך הזמין הנאשם נידת משטרה למקום ואמר לשוטר שהגיע, מר עקיבא בלום (להלן: "השוטר") "אתה לא יודע מי אני" ובתחנת המשטרה מוריה אמר הנאשם לשוטר "העפתי מפקד תחנה, אתה לא יודע מי אני, אני עו"ד וכל הלשכה תבוא אליכם".

בכתב האישום מואשם הנאשם בביצוע עבירה של איומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין תשל"ז-1977.

במסגרת הסדר הטיעון שנערך בין הצדדים במהלך הדיון שהתנהל בפני ביום 28.11.2017 נקבע כי:

"הנאשם יודה בעובדות כתב האישום המתוקן ובית המשפט מתבקש לקבוע שביצע את העבירה המיוחסת לו בכתב האישום. עמדת התביעה להרשעה, מאסר מותנה וקנס. עמדת ההגנה לאי הרשעה.

יש עובדות מוסכמות, התיק נסגר בתחנת המשטרה ונפתח בעקבות ערר שהגישה רשות הטבע והגנים ולאחר ובעקבות הערר הוגש כתב האישום כאן וכן, לא יועלו שום טענות הנוגעות להתנהגות השוטרים בתיק, לא בעל פה ולא באמצעות הצגת תמונות ...

ב"כ הנאשם: קראתי לנאשם את כתב האישום המתוקן הוא הבין את תוכנו. הוא מבין שאם יודה בעובדות כתב האישום בית המשפט יקבע שהוא ביצע את העבירה המיוחסת לו בכתב האישום ויטיל עליו עונש. הוא גם מבין שבית המשפט אינו חייב לקבל כל הסדר לעונש.

עמוד 1

הנאשם: אני מבין במה אני מואשם בכתב האישום המתוקן, אני מבין את תוכנו. אני מודה בעובדות כתב האישום. אני מבין שאם אודה בית המשפט יקבע שביצעתי את העבירות המיוחסות לי ויטיל עליי עונש. אני מבין שבית המשפט אינו חייב לקבל כל הסדר לעונש. אני מודה בעובדות כתב האישום המתוקן.

החלטה: הנני מתיר לנאשם לחזור בו מן הכפירה ומתיר תיקון כתב האישום כמבוקש.

הנני קובע שהנאשם ביצע את העבירה המיוחסת לו בכתב האישום המתוקן, דהיינו איומים עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין... " (עמ' 8-9 לפרוטוקול הדיון מיום 28.11.2017).

בהמשך לקבלת הסדר הטיעון נשלח הנאשם להערכה במסגרת שירות המבחן לצורך קבלת תסקיר מבחן על מנת לגזור את עונשו. ניתנו שני תסקירים בעניינו של הנאשם.

הנאשם מבקש לחזור בו מהודאתו בהתאם לסעיף 153 לחסד"פ. לטענתו, הוא לא ביצע את העבירה בה הודה במסגרת הסדר הטיעון. הנאשם מוסיף שהוא אדם בן 68 משפטן בהשכלתו וללא עבר פלילי כאשר הרשעה עלולה לפגוע בהמשך ההעסקה שלו.

כמו כן מציין הנאשם שעשה טעות כששמע לעצת בא כוחו שמן הראוי לסיים את התיק בהסדר טיעון. החלטה זו נוגדת את האמת הפנימית שלו ואת התפיסה שלו לגבי חפותו באירוע שהתרחש כשהוא סובר שאף היה הקורבן. לטענתו יש תמונות המראות שהוא הוכה באירוע ונגרמו לו המטומות.

עוד מציין הנאשם שהפסיקה קובעת שבית המשפט לא יחמיר ולא יקשה על נאשם המבקש לחזור בו מכפירתו כאשר הוא חוזר בו מכפירתו בטרם ניתן גזר הדין.

המאשימה מתנגדת לבקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו. לטענתה, מכיוון שהנאשם משפטן בהשכלתו המשמעות של הודאה בכתב האישום הייתה ידועה לו ולכן בקשתו לחזור בו מהודאתו נובעת משיקול טקטי ולא מתוך רצון כן.

עוד מציינת המאשימה שבשני התסקירים שניתנו בעניינו של הנאשם חוות הדעת היא שלילית ועל כן על אף שבקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו הוגשה בטרם ניתן גזר הדין בעניינו, הרי שלאחר שניתנו התסקירים יש אפשרות ממשית להניח שגם גזר הדין לא יטה לטובתו.

לאור האמור סוברת המאשימה שבקשת הנאשם אינה נובעת מרצון כן ואמיתי להוכיח את חפותו אלא בפעולה טקטית משפטית ועל כן יש לדחות את הבקשה.

סעיף 153 לחסד"פ קובע כי:

(א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

מן האמור בסעיף החוק עולה שבית המשפט רשאי לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו, בכל שלב של המשפט, וזאת "מנימוקים מיוחדים שירשמו".

בע"פ 3227/10 פלוני נגד מדינת ישראל (ניתן על ידי כב' השופטים הנדל, רובינשטיין ופוגלמן, ביום 24.1.2011) מפרט כב' השופט הנדל מהם אותם "נימוקים מיוחדים" בשלהם בית המשפט יאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו:

"מהם אותם 'נימוקים מיוחדים' שיצדיקו חזרה מהודיה. הפסיקה שדנה בסוגיה זו התוותה מספר קווים מנחים למתן היתר לנאשם לחזור בו מהודייתו. ככלל, נפסק כי הנסיבות בהן ישקול בית המשפט חזרה מהודיה הן חריגות. כך למשל, כאשר קיים חשש שההודיה לא נעשתה חופשית ומרצון; המבקש לא הבין את משמעות הודייתו וההודיה הושגה שלא כדין ... נדמה כי קיימים שני סוגי פגמים שיש בהם להביא למתן רשות לנאשם לחזור בו מהודייתו. האחד, נעוץ בנאשם עצמו. לאמור- לנוכח מצבו הסובייקטיבי אין זה ראוי להותיר ההרשעה על כנה. האחר, נעוץ בהליך עצמו. למשל כאשר הדרישות הדיוניות לא נשמרו, הסניגור לא הסביר כנדרש את מהות ההודיה או שבית משפט התעלם מחזרת הנאשם מההודיה בשלב התסקיר או בשלב העונש מבלי לברר את העניין ... ברקע, כוחה המשפטי של הודיה שניתנה בפני בית המשפט. האחרונה מהווה את הבסיס להרשעת הנאשם על כל המשתמע מכך. דווקא בשל האמור יש להתייחס להודאת נאשם בתוך כותלי בית המשפט ברצינות הראויה. הנאשם אינו בגדר "סוחר בשוק" המשפט הפלילי. הוא אינו רשאי לשמור את כל הקלפים באמתחתו ואינו בן חורין לעבור מהודאה לכפירה בכל עת אשר יחפוץ. אולם, היה ולמשל מתברר שקיים חשש ממשי לנפילת פגם ברצונו החופשי של הנאשם או בהבנתו את משמעות הודייתו, כי אז כובד המשקל של ההודאה יטה את הכף לכיוון מתן רשות לנאשם לחזור בו. לנוכח מורכבות הסוגיה אין מנוס מכך כי העניין ייבחן גם על פי מכלול הנסיבות הנלוות להודיה".

מן האמור עולה כי חזרה מהודאה תתאפשר רק בנסיבות חריגות, במיוחד כאשר ההודאה של הנאשם נמסרה בין כותלי בית המשפט כבמקרה דנן. שכן, כפי שנכתב בפסק הדין הנאשם אינו בגדר "סוחר בשוק" ואין לאפשר לו לעשות שימוש לרעה בהליכים המשפטיים במסגרת רצונו לחזור בו מהודאתו.

בע"פ 6349/11 גנס שניידר (נשימוב) נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי כב' השופטים מלצר, ג'ובראן וברק ארז, ביום 10.6.2013) מדגיש כב' השופט מלצר שיש לערוך אבחנה בין המקרים בהם הבקשה לחזרה מהודאה מוגשת לאחר מתן גזר הדין לבין המקרים בהם הבקשה מוגשת טרם מתן גזר הדין:

"ביחס לתקופה שבין הכרעת הדין לבין גזר הדין, הרי שההלכה הנוהגת, גם כיום, היא זו שנקבעה בעניין סמחאת ... כי כאשר נאשם מבקש לחזור בו מהודאתו עובר לגזר הדין, די בכך ש-"סובר הנאשם, כי טעה בשיקוליו בעת שהודה, והמטרה האחת והיחידה העומדת ביסוד בקשתו היא כי תינתן לו ההזדמנות להוכיח את חפותו, כי אז נכון וראוי הוא שלא להכביד תמיד במשקלם של אותם 'נימוקים מיוחדים', הנדרשים בסעיף 153(א) הנ"ל" (עניין סמחאת, בעמ' 802).

ביחס לתקופה שלאחר מתן גזר הדין (לרבות בשלב הערעור), ההלכה היא כי כדי שתענה בקשת נאשם לחזור בו מהודאתו, עליו להוכיח את התקיימותן של נסיבות חריגות במיוחד, כגון (ואין מדובר ברשימה סגורה): אי-הבנתו את משמעות הודאתו, או את משמעות הסדר הטיעון (בין היתר, על רקע של היעדר ייצוג משפטי);

היעדר אזהרה כי בית המשפט איננו חייב לכבד את הסדר הטיעון; הפרת אמונים מצד סנגורו, או כל כשל אחר בייצוג ועוד..."

מן האמור עולה שחשיבות רבה יש לשאלת העיתוי, היינו, מתי הוגשה בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו. כאשר הבקשה לחזרה מההודאה הוגשה בטרם ניתן גזר הדין בעניינו של הנאשם, כבמקרה דנן, בית המשפט יטה להיענות לבקשתו בקלות רבה יותר.

ואולם בהמשך פסק הדין ממשיך השופט מלצר ומציין כי ישנו מבחן עיקרי אחר אותו על בית המשפט לבחון בבואו לתת החלטה בבקשת נאשם לחזור בו מהודאתו. המבחן העיקרי אותו יש לבחון הוא מבחן "המניע" ושאלת "העיתוי" הינה רק כלי עזר בבחינתו:

"ודוק: המבחן המהותי, אשר על פיו תוכרע בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו, הוא כאמור מבחן המניע - האם מדובר ברצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמא מדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי. מבחן העיתוי איננו אלא כלי עזר משפטי, לצורך הכרעה במבחן המניע ... ואבהיר: מחד גיסא, כאשר נאשם מבקש לחזור בו מהודאתו בשלב דיוני מוקדם יחסית (ובעיקר עד למתן גזר הדין), הרי שעל פי רוב התועלת הפוטנציאלית שביכולתו להשיג מכך היא נמוכה, אם לא אפסית. מאידך גיסא, כאשר מוגשת הבקשה בשלב מאוחר יחסית, ובמיוחד לאחר שניתן גזר הדין, נדמה כי הבקשה "נגועה" באופן אינהרנטי בחשד כי הוגשה מתוך אכזבה מן העונש, ומתוך רצון לשוב ולטרוף את קלפי ההליך הפלילי, בתקווה כי ביטול ההודאה - ועמה ביטול הכרעת הדין ... יביא להקלה מסוימת גם בגזר הדין. במילים אחרות, ככל שהעיתוי הוא מאוחר יותר, כך מתגבר החשש כי מדובר בהודאה, אשר לכאורה: "לא נפל בה פגם ממשי, והיא מתבקשת על-ידי נאשם כפרי מהלך מניפולטיבי שנועד לשקלל לאחר מעשה, ובדיעבד, את הסיכויים והסיכונים שבמתן ההודאה במסגרת הסדר טיעון, לצורך הפיכת הקערה על-פיה על-פי התפתחות מהלכי המשפט".

מן האמור עולה שהמבחן העיקרי שעלינו לבחון הוא מבחן המניע, האם המדובר ברצון כן ואמיתי של הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר ולהוכיח חפותו או שמא מדובר במהלך טקטי על מנת להשיג תועלת משפטית. מבחן העיתוי הבקשה לחזרה מההודאה הינו כלי עזר לבחינת המניע לבקשה, שכן ככול שהבקשה הוגשה סמוך ולאחר מתן גזר הדין גדל הסיכוי שהנאשם מבקש לחזור מהודאתו מתוך מניע טקטי משפטי ולא מתוך רצון כן להוכיח את חפותו. במקרה דנן, טרם נגזר דינו של הנאשם אולם אנו סמוכים מאוד לשלב זה במשפט, שכן כבר הוגשו תסקירי המבחן בעניינו.

בע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי כב' השופטים סולברג, ג'ובראן וחיות, ביום 24.1.2011) נאמר כי:

"גם במקרים שבהם ביקש נאשם לחזור בו מהודאתו טרם גזירת הדין, נפסק כי "אין להיעתר לבקשה באופן אוטומטי, אלא יש להתחשב ביתר הנסיבות" ... המבחן המהותי אשר על-פיו תוכרע בקשת נאשם לחזור בו מהודאתו הוא "מבחן המניע", קרי "האם מדובר ברצון כן ואמיתי מצד הנאשם לחזור בו מהודאת שווא שמסר, ולהוכיח את חפותו, או שמא מדובר במהלך טקטי שנועד לגרוף תועלת משפטית כלשהי. מבחן העיתוי איננו אלא כלי עזר משפטי, לצורך הכרעה במבחן המניע" ... כך למשל תיתכן תכסיסנות מצד נאשם גם טרם מתן גזר הדין, כאשר הוא מגלה שניתן לגביו תסקיר שלילי שעלול להשפיע לרעתו בשלב הטיעונים לעונש ... או

במטרה להתיש את העדים ... ועוד ... גישה מקלה יתר על המידה כלפי נאשם המבקש לחזור בו מהודייתו מוסרת בידו כוח שניתן לנצלו לרעה. יוכל נאשם להודות במסגרת הסדר טיעון, לגרום בכך לביטול שלב ההוכחות, ולימים, לפני גזר הדין, יבקש לחזור בו מהודייתו. בינתיים עלולות ראיות התביעה להישחק, וחקר האמת ידחק ... אין לאפשר שימוש לרעה בזכויותיו של נאשם. רשות לנאשמים לחזור בהם מהודיתם ולחזור לשלב ההוכחות, מסיגה לאחור גם את המתלוננים שחפצים בסיום הפרשה, בשיקום, במבט צופה פני עתיד, מבלי לדוש עוד בכאבם. לא בכדי מורה החוק כי יש צורך ב"נימוקים מיוחדים שירשמו", כדי שהודיה והסדר טיעון לא יהיו תלויים על בלימה, על מנת להבטיח בטחון, יציבות ורצינות".

אומנם המקרה הנדון בפסק הדין עוסק בנאשם המבקש לחזור בו מהודאתו לאחר שהורשע על פיה ונגזר עונשו, ואילו במקרה דנן טרם נגזר דינו של הנאשם. אולם, מן האמור בפסק הדין עולה שגם טרם ניתן גזר הדין ישנם מצבים בהם אין לאפשר לנאשם לחזור בו מהודאתו כאשר לפי "מבחן המניע" עולה חשש שהנאשם מבקש לחזור בו לא מתוך רצון כן ואמיתי להוכיח את חפותו באמצעות חזרה מהודאת שווא שמסר אלא כמהלך טקטי שמטרתו להרוויח תועלת משפטית כלשהי.

במקרה דנן כבר ניתנו שני תסקירים בעניינו של הנאשם.

עיון בתסקירים מעלה שהמלצת שירות המבחן הינה לכיוון הרשעת הנאשם כאשר האופציה של של"צ נפסלה בתסקירים בשל נסיבותיו האישיות של הנאשם.

הנאשם ובא כוחו אישרו בפני בית המשפט שהנאשם הבין את תוכן כתב האישום המתוקן, הבין שהודאתו תביא לקביעה שהוא ביצע את העבירה ויטל עליו עונש ושבית המשפט אינו חייב בהסדר הטיעון. על רקע זה, הנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן.

לאור זאת עולה חשש כי המניע העומד בבסיס בקשתו של הנאשם לחזור בו מהודאתו הינו מניע טקטי שמטרתו להוביל ליתרון משפטי מצדו.

אשר על כן הנני דוחה את בקשת הנאשם ומותיר את הודאתו על כנה.

נקבע לטיעונים לעונש ליום כ"ד ניסן תשע"ט, 29.4.19, בשעה 9:00.

המזכירות תמציא את החלטתי לצדדים ותזמין את הצדדים לדיון שנקבע.

ב"כ הנאשם תדאג להתייצבות הנאשם ותסביר לו שאם לא יתייצב לדיון, בית המשפט רשאי להוציא צו הבאה נגדו.

ניתנה היום, ז' אדר ב' תשע"ט, 14 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.